

ILMATIETEEN LAITOS
METEOROLOGISKA INSTITUTET
FINNISH METEOROLOGICAL INSTITUTE

Meteorologisten havaintoasemien tietoliikennearatkaisut

Lasse Latva

Ilmatieteen laitos / Havaintotekniikka

Valvoja: Prof. Sven-Gustav Häggman

Ohjaaja: FT Johan Silén

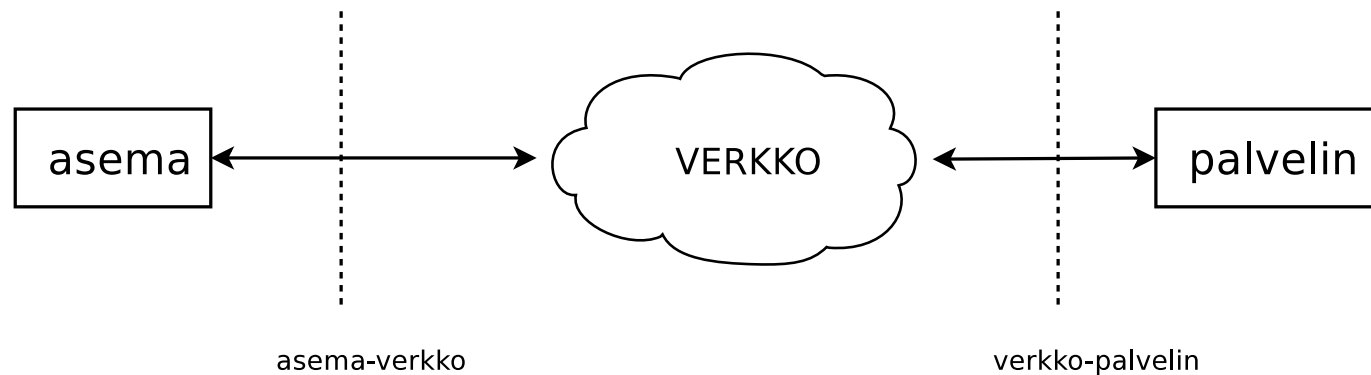
Sisältö

1. Tutkimusongelma
2. Tutkimusmenetelmät
3. Mahdollisia tekniikoita
4. Suoritetut mittaukset ja saadut mittaustulokset
5. Muut vertailussa olleet tekniikat
6. Yhteenvedo

Tutkimusongelma

”Työn tavoitteena on selvittää mitkä nykyiset ja lähitulevaisuuden tietoliikennetekniikat soveltuvat meteorologisten havaintojen luotettavaan siirtoon havaintoasemilta Ilmatieteen laitoksen toimipaikan lähiverkkoon.”

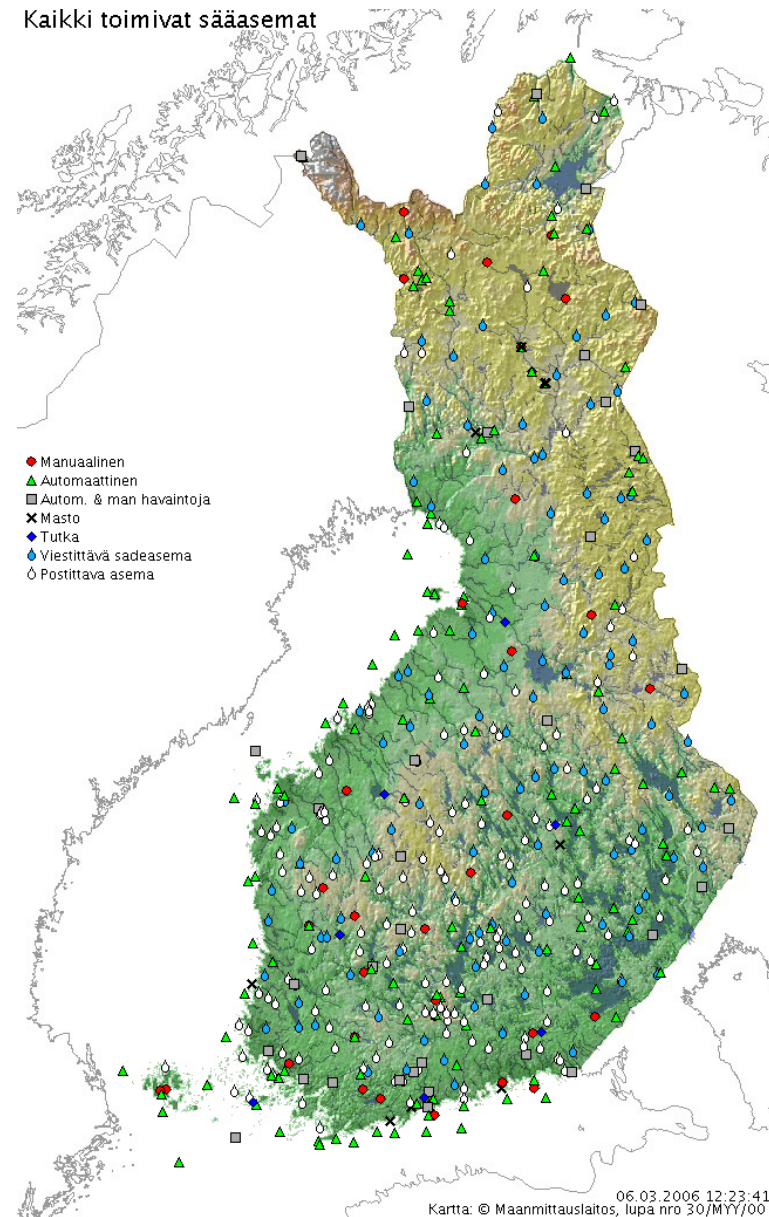

IL:n havaintoasemaverkko

- noin 500 havaintoasemaa ympäri Suomea ja sen merialueita
- valtaosa asemista automaattisia säähavaintoasemia (AWS, Automatic Weather Station)
- AWS-asetilla mitattavia suureita ovat muun muassa: lämpötila, kosteus, näkyvyys, tuulen suunta ja nopeus, sademäärä, pilvet, lumensyvyys ja maanpinnan laatu
- havaintoja kerätään tiheimmillään minuutin välein
- 8 tutka-asemaa

Kaikki toimivat sääasemat

Havaintoasemien tietoliikenne

- eri asematyyppejä, datan määrä vaihtelee asemakohtaisesti
- AWS-aseman tapauksessa lyhyt sääsanoma, alle 1 kt
- huoltotoimia varten asemille on muodostettavissa pääteyhteys
- valtaosa nykyasemista välittää havaintonsa valintaisen yhteyden (puhelinmodeemi/GSM-data) kautta, mutta soittoyhteydet ovat kalliita ja hankalia, erityisesti keruun tiheytyessä
- halutaan kustannustehokkaita mutta luotettavia vaihtoehtoja
- yhteyksien saatavuus (engl. availability) keskeisessä asemassa pyrittäessä katkeamattomaan reaaliaikaiseen havaintovirtaan

Tutkimusmenetelmät

- kirjallisuusselvitys
  - soveltuvat tekniikat
- mittaukset
  - soveltuvien tekniikoiden testaaminen
  - pääasiassa saatavuus- ja siirtonopeusmittauksia

Mahdollisia tekniikoita

- GSM/GPRS
- WCDMA (UMTS)
- UTRA-TDD
- satelliittitekniikat (LEO, GEO)
- ISM-alueiden radiotekniikat
- WiMAX
- FlashOFDM
- HF-radioyhteydet
- kiinteän linjan tekniikat

Suoritetut mittaukset

Järjestelmät:

- GPRS GSM-verkossa
- (GPRS-)pakettidatayhteys VIRVE-viranomaisverkossa
- GEO-radon VSAT-järjestelmä (DVB-RCS, 14-15 GHz)

Mittaukset:

- saatavuus
- viive
- tyypillinen siirtonopeus
- tiedonsiirron virheettömyys

GEO-radon VSAT-järjestelmä

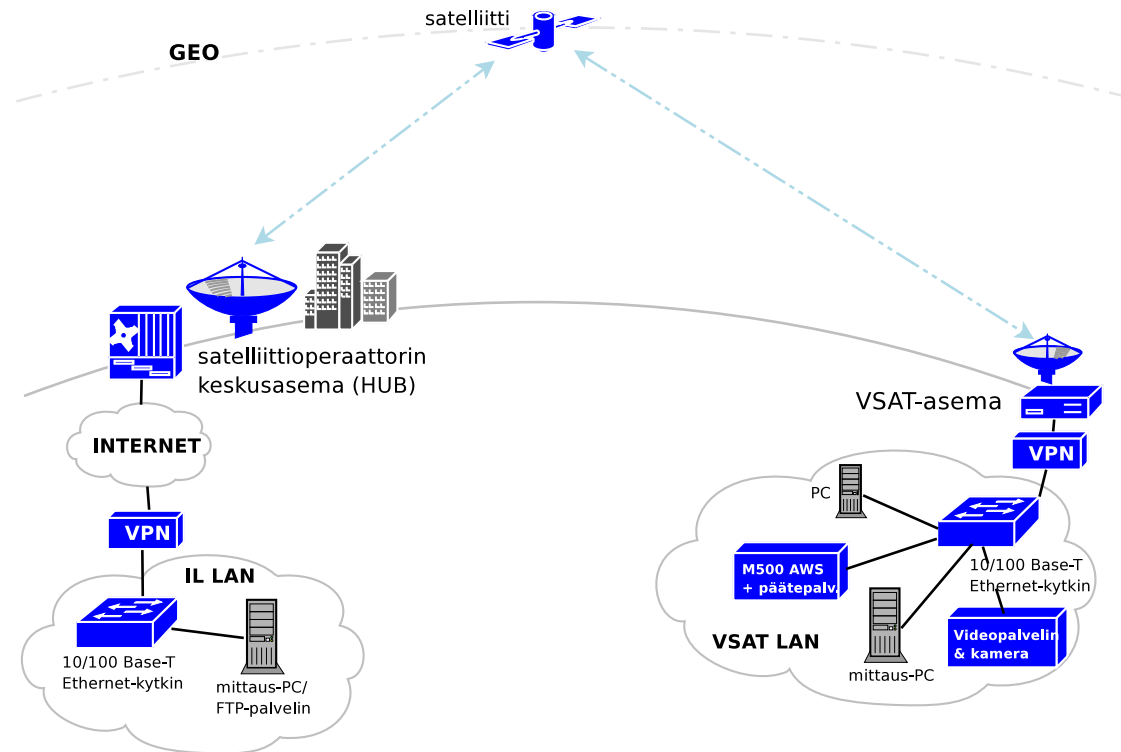
- Skylogic/Eutelsat, DVB-RCS
- GEO-radon broadcast-satelliitit
- 14-15 GHz
- VSAT-aseman lähetysteho 2 W
- antennin halkaisija 96 cm
- siirtonopeus 1 Mb/s ↓, 500 kb/s ↑
- mahdollista muodostaa oma verkko satelliittimaa-asemien välille (VSAT-VSAT)

Kuva: VSAT-testiaseman ulkoyksikkö antennineen IL:n Dynamicum-talon katolla Helsingin Kumpulassa

VSAT = Very Small Aperture Terminal

VSAT-testiyhteyden rakenne

VSAT-mittauksen testiverkko.

Nopeusmittaus suoritettiin lisäksi ilman VPN-yhteyttä.

VIRVE

- ETSI:n TETRA-standardiin perustuva maanlaajuinen **viranomaisverkko**
- taajuudet 380-386 MHz ja 390-396 MHz
- $\pi/4$ -DQPSK -modulaatio, 25 kHz kanava
- TDMA, neljä aikaväliä
- taajuusjakoinen duplekointi (FDD)
- pakettidatalla max. 4,7 kb/s

GSM/GPRS

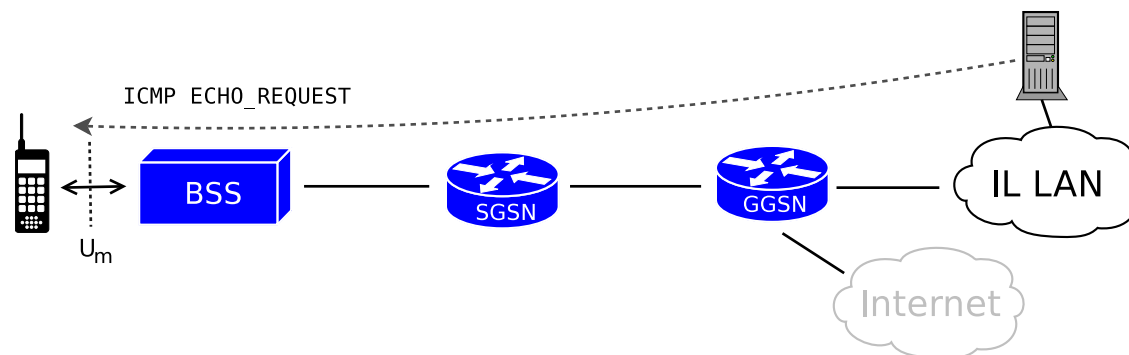
- GSM 900, GSM 1800 (MHz)
- määritelty ETSI:n standardeissa
- GMSK-modulaatio, 200 kHz kanava
- TDMA, kahdeksan aikaväliä
- taajuusjakoinen duplekointi (FDD)
- pakettidatalla max. 9-21 kb/s per käytettävä aikaväli

Saatavuusmittaus

- 30 vuorokauden tarkastelujakso
- minuutin välein ICMP-protokollalla (TCP/IP) yhteyden kautta kolme kaiutuspyyntöä (ECHO_REQUEST), jos yhteenkin kolmesta pyynnöstä saadaan vastaus 10 sekunnin kuluessa, yhteys käytettävissä tarkasteluhetkellä
- sama komentojono ja samat parametrit kaikille testatuille yhteyksille ja yhteystekniikoille
- saadaan tietoa myös pakettidatayhteyden kokemasta RTT-viiveestä (Round Trip Time)

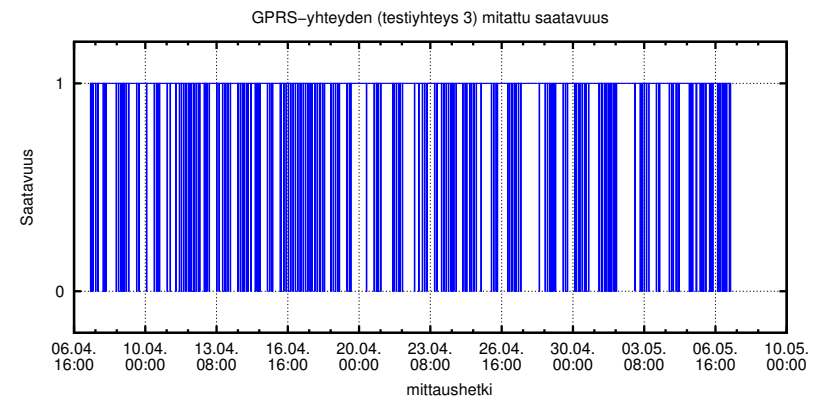
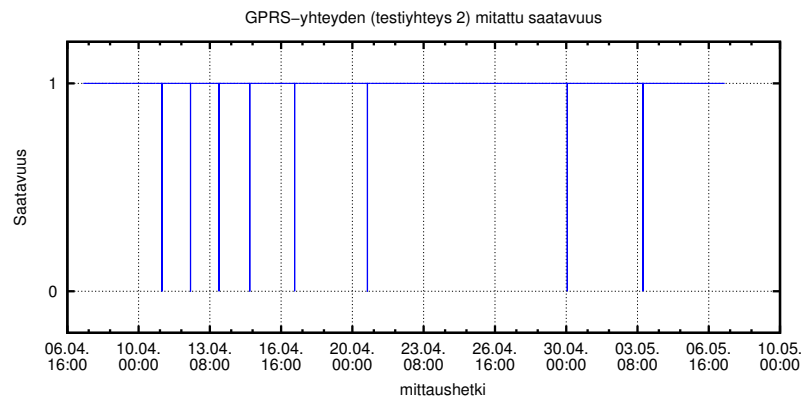
Esimerkiksi GPRS:n tapauksessa käytettäessä IL:n APN:ää (Access Point Name):

(GSM-)GPRS-yhteyksien saatavuus

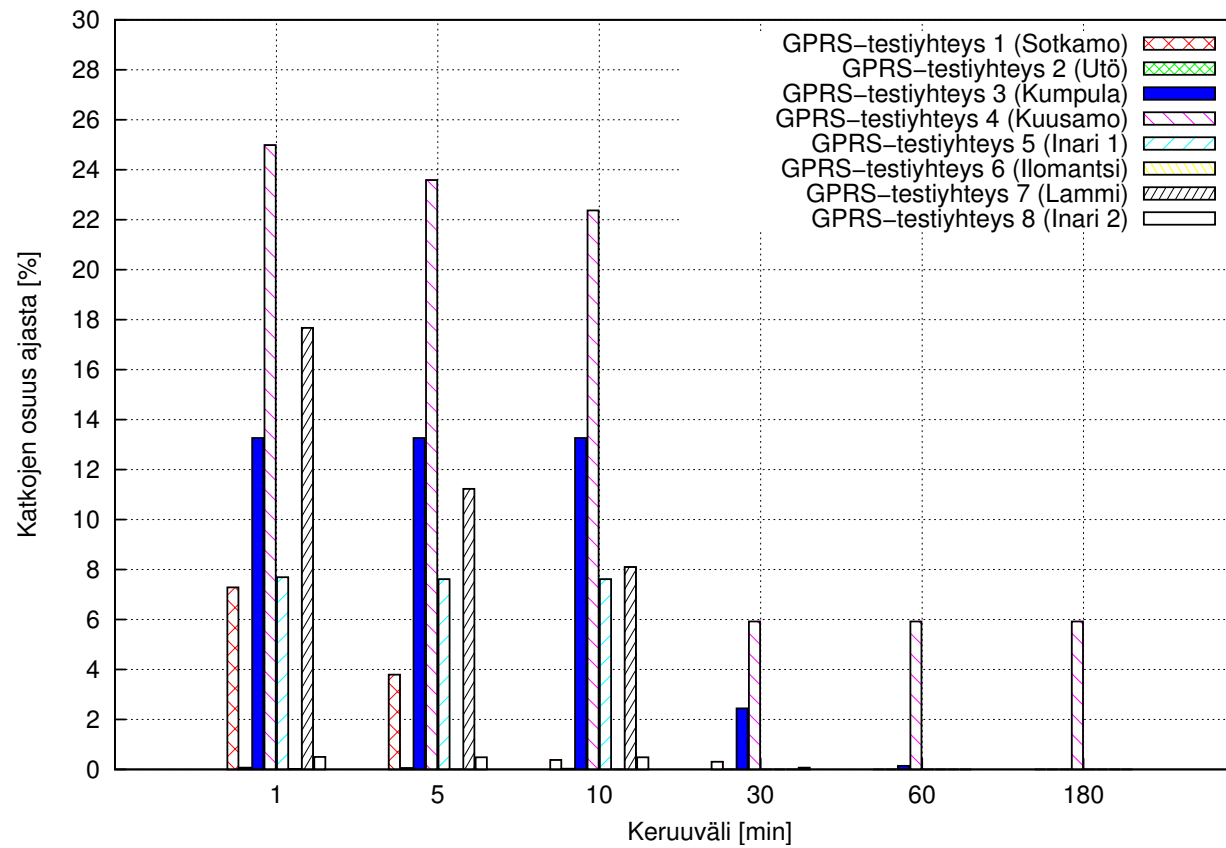
- kahdeksan mittauksen kannalta identtistä testiasemaa ympäri maata
- 30 vrk:n mittauksen aikana havaittiin asemien välillä huomattavia eroja saatavuudessa

- radioyhteyden laadun lisäksi verkon kuormitus näyttäisi vaikuttavan saatavuuteen
- vertailumittauksen avulla pyrittiin mittaamaan operaattorikohtaisia eroja ja yleisötilaisuuden aikaan järjestetyllä mittauksella selvittämään alttiutta verkon kuormitukselle
- havaintojenkeruun kannalta oleellista: kuinka pitkiä katkot ovat?

GPRS-yhteyksien katkoaikojen prosentiosuudet eri keruuväleillä

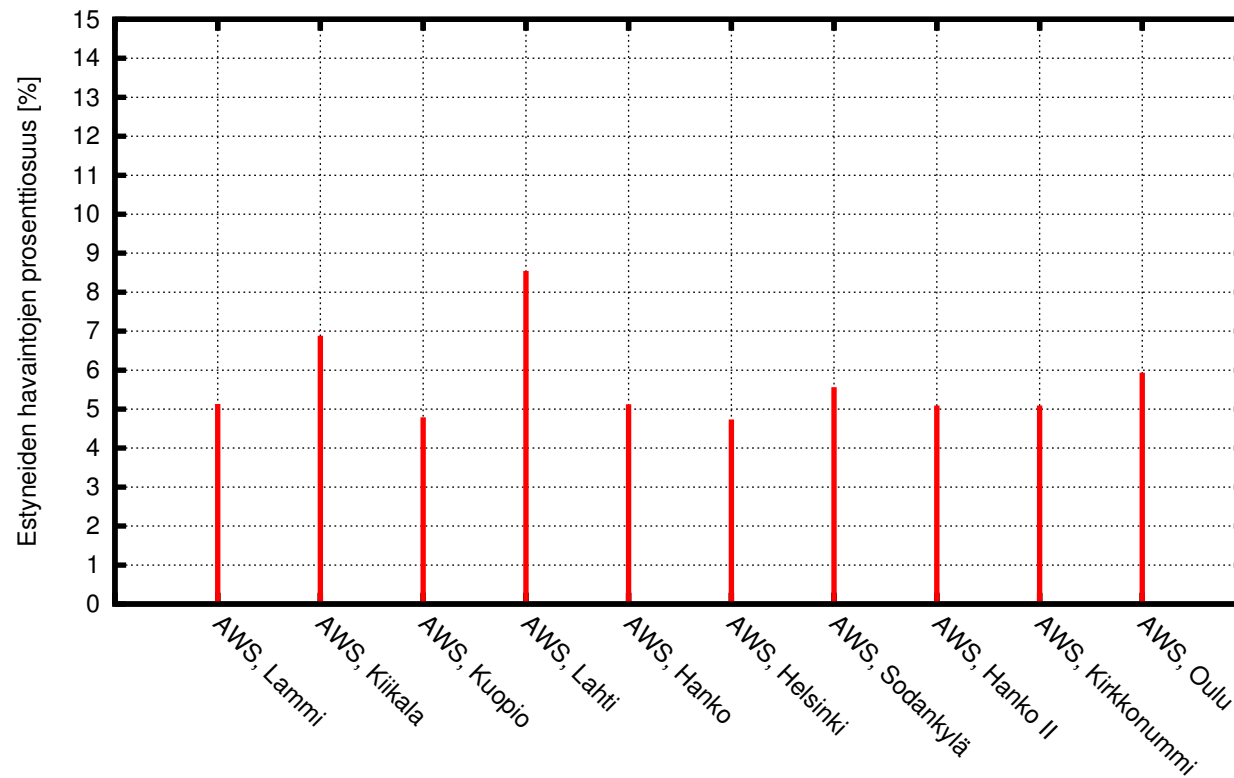

(asemalla 4 oli pitkä sähkökatko) Jos sähkökatkosta kärsinyt asema jätetään huomiotta 5 min max-viiveellä keskiarvo: 5,2 %, 2 kk tilastot operatiivisesta GPRS-AWS-keruusta: n. 5,7 % GPRS-keruun havainnoista estyy.

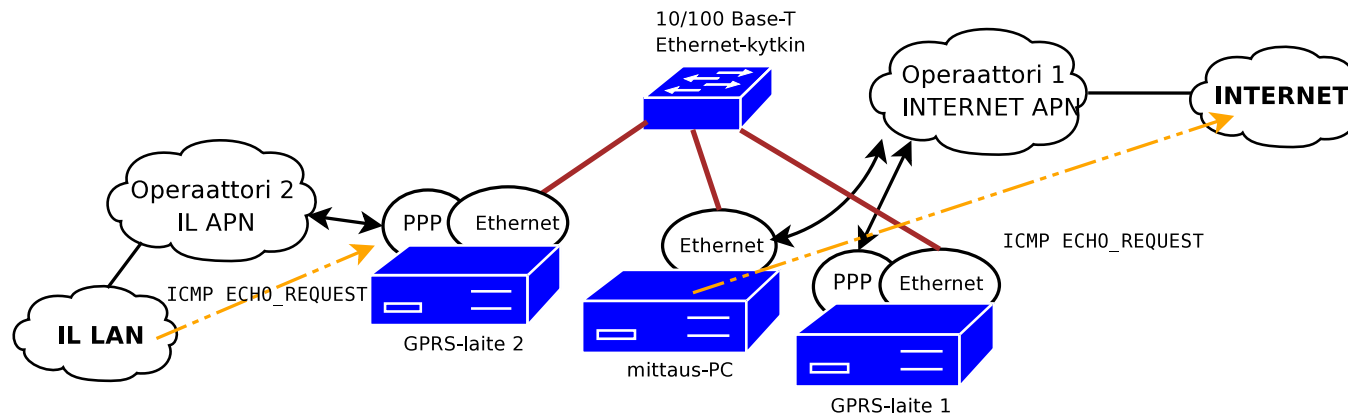
Estyneiden havaintojen osuus operat. GPRS-AWS-keruussa

GPRS-keruun jälkeen puuttuvien havaintojen osuus (10 AWS-asemaa, 2kk tarkastelujakso)

Saatavuuden vertailumittaus

Saatavuuden vertailumittaus - operaattorikohtaiset erot / verkon kuormituksen vaikutus

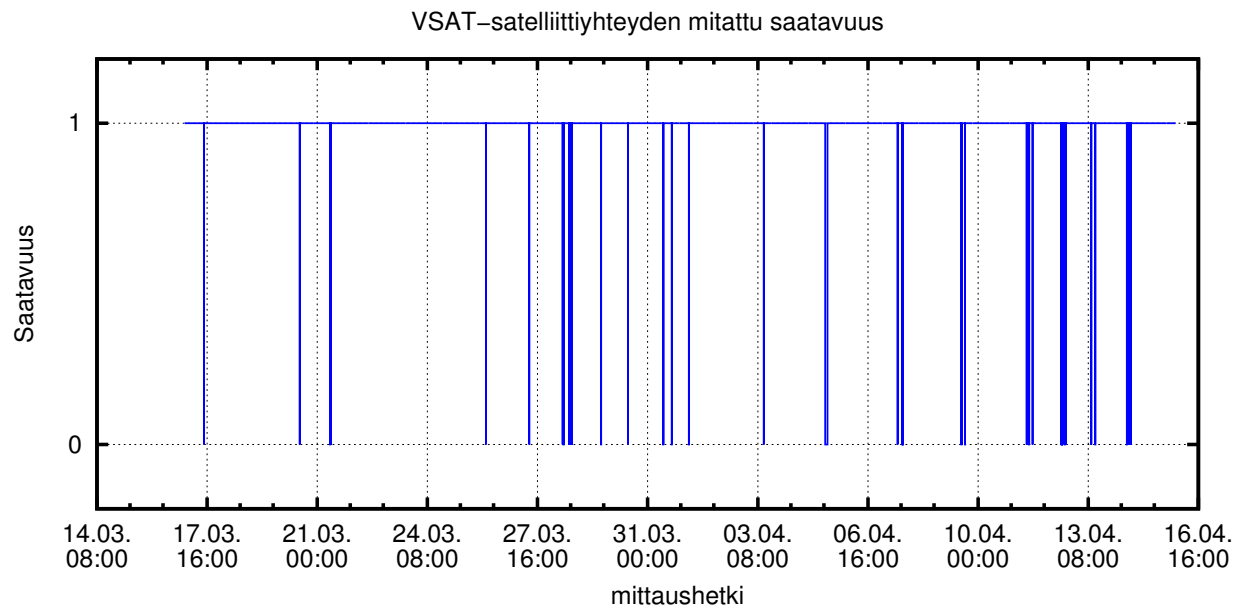
- mikäli operaattori ei varaa aikavälejä GPRS-käyttöön, estyy pakettidatayhteys hetkittäin sellaisilla alueilla, joilla on paljon piirikytkentäistä liikennettä
- operaattorit voivat priorisoida liikennettä eri tavoin
- operaattorikohtaiset erot: vertailumittaus Helsingin Kumpulassa, tulos: ei lyhyellä ajanjaksolla havaittavaa eroa kahden vertailussa olleen operaattorin GPRS-yhteyksissä
- verkon kuormituksen vaikutus: viitteitä jo aiempien saatavuusmittausten aikaan, tehtiin vertailumittaus Helsingin Kaisaniemessä YleX:n POP-konsertin aikana. Tulos: konserttipäivä sateinen, vähän yleisöä, ei havaittu estoa eikä siten myöskään operaattorikohtaisia eroja
- erityisesti kuormituksen vaikutusta olisi hyvä tutkia lisää

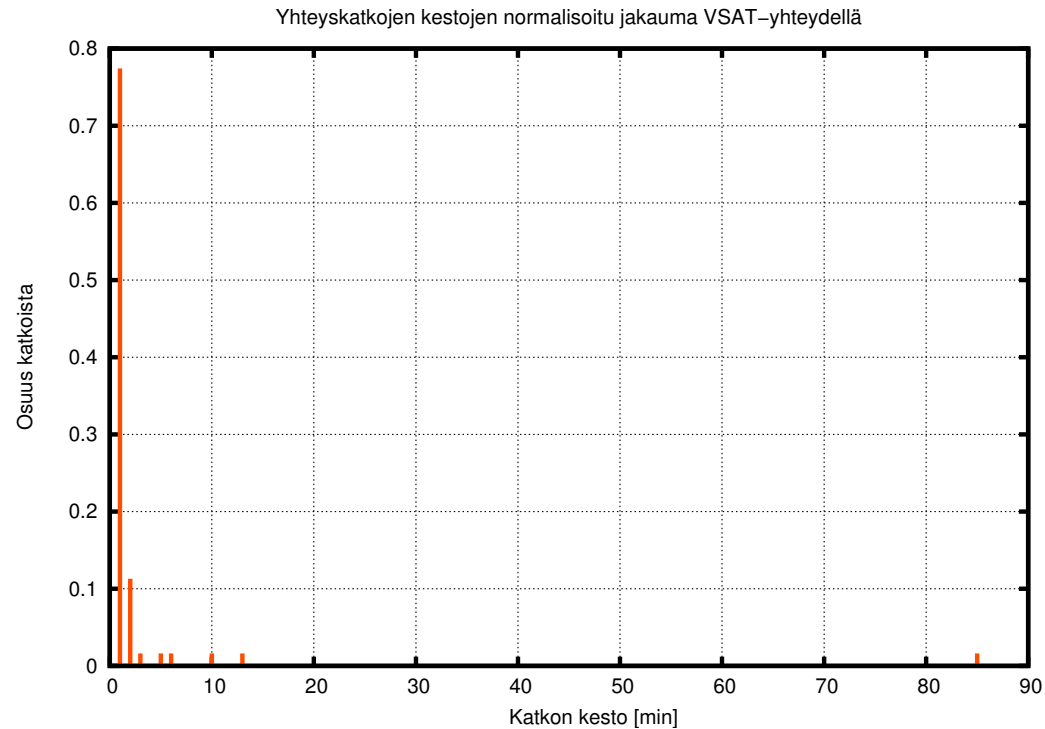

VSAT- ja VIRVE-yhteyksien saatavuus

VSAT:

- mitattiin koko yhteysväliltä VPN-yhteyden yli IL:n lähiverkosta VSAT-aseman lähiverkkoon
- 30 vrk tarkastelujakso
- mitattu saatavuus 99,6 %.

VIRVE:

- mitattiin (noin 2 kk, tarkastelujakso 30 vrk) kahden TETRA-päätelaitteen väliltä
- mitattu saatavuus oli heikko, tarkastelujaksolla n. 75 %
- runsaiden katkojen syyksi vahvistui vika verkossa

Siirtonopeusmittaus

- mitattiin nettosiirtonopeutta FTP-siirrossa TCP/IP-yhteyden yli
- testitiedosto oli gzip-pakattua tekstiä ja se on koko oli GSM- ja VIRVE-mittauksissa noin 873 kt, satelliittiyhteydellä noin 49 megatavua.
- mittauskomentojono lähetti testitiedostoa toistuvasti yhteyden yli ja kirjasi kullakin siirtokerralla siirtoajan sekä laski tiedostosta SHA1-tiivisteeseen (tiedonsiirron virheettömyys)

Tulokset:

- GPRS:n (tavallisessa GSM-verkossa, ei EDGE-laajennusta) siirtonopeus on noin 40 kb/s
- VIRVE-verkossa siirtonopeus oli keskimäärin noin 2,7 kb/s siirtonopeuden pysyessä erittäin hyvin vakiona
- VSAT-satelliittiyhteydellä nopeusvaihtelut olivat suurempia, mikä voi osittain selittyä sillä, että yhteys kulki Internetin kautta. Nopeudeksi laskevassa siirtosuunnassa (downlink) mitattiin VPN-yhteyden kautta 273 kb/s ja 916 kb/s ilman VPN-yhteyttä. Vastaavat arvot nousevaan siirtosuuntaan (uplink) olivat 225 kb/s ja 171 kb/s.

Muut vertailussa olleet tekniikat

- WCDMA (UMTS) → tällä hetkellä lähinnä nopeuspäivitys GSM:n GPRS:ään
- UTRA-TDD → verkko rakenteilla, ei mahdollista arvioida vielä
- LEO-satelliittitekniikat → yhteyskustannukset rajoittavat käyttöä jatkuvaan siirtoon
- ISM-alueiden radiotekniikat → rajoitetun kantaman vuoksi eivät sovellu
- WiMAX → verkkojen alueellisuus rajoittaa ja hankaloittaa käyttöä sovelluksessa
- FlashOFDM → Digitan @450-verkko vaikuttaa lupaavalta, muttei vielä toiminnassa
- HF-radioyhteydet → itsenäinen, riippumaton havainnonsiirtoverkko teoriassa mahdollinen, mutta vaatii lisäselvityksiä
- kiinteän linjan tekniikat → soveltuvat jos asemapaikka ja yhteysetäisyys sallivat (kustannukset)

Yhteenveto

- GSM-verkossa toimivan GPRS-pakettidatayhteyden kautta mahdollista siirtää huomattava osuus havainnoista edullisesti "reaaliajassa", mutta yhteyksissä huomattavia laatueroja
  - edullinen, mutta altis ruuhkalle verkossa
- VIRVE tarjoaa viranomaiskäyttöön GPRS-tekniikkaa hyödyntävän, mutta julkisesta televerkosta riippumattoman pakettidatayhteyden
  - palveluverkon kustannushyödyt, erillisen rajoitetun käyttäjäryhmän viranomaisverkon edut
- GEO-radan VSAT-tekniikka soveltuu tietoliikenneteknisten ominaisuuksiensa puolesta sovellukseen
  - mahdollisuus yhdistää VSAT-asemia keskenään verkkoon
  - VSAT-VSAT -yhteyksillä n. 1,5 sekunnin viive
- muut yhteystekniikat
  - kiinnostavimmat vaihtoehdot rakenteilla oleva valtakunnallinen FlashOFDM-verkko sekä omat radioyhteydet HF-taajuusalueella
  - jatkotutkimuksena voisi selvittää näiden soveltuvuutta tarkemmin

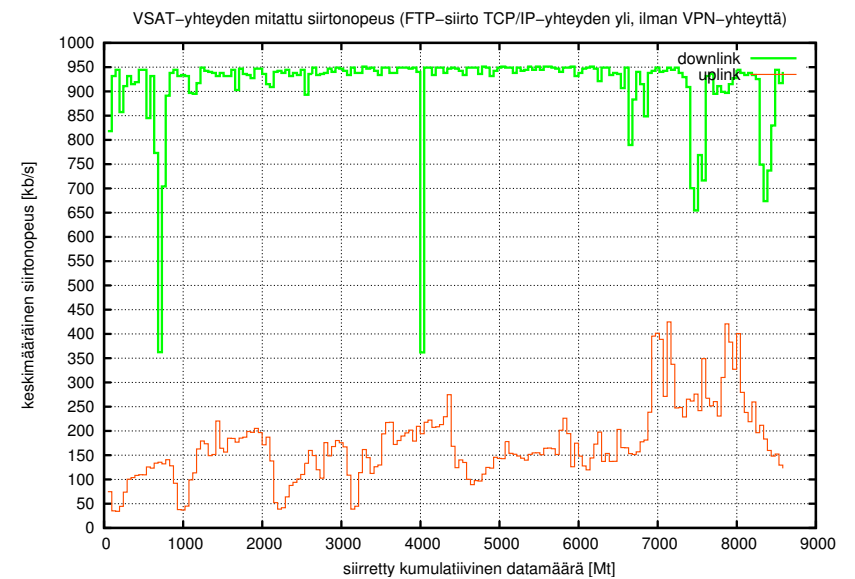
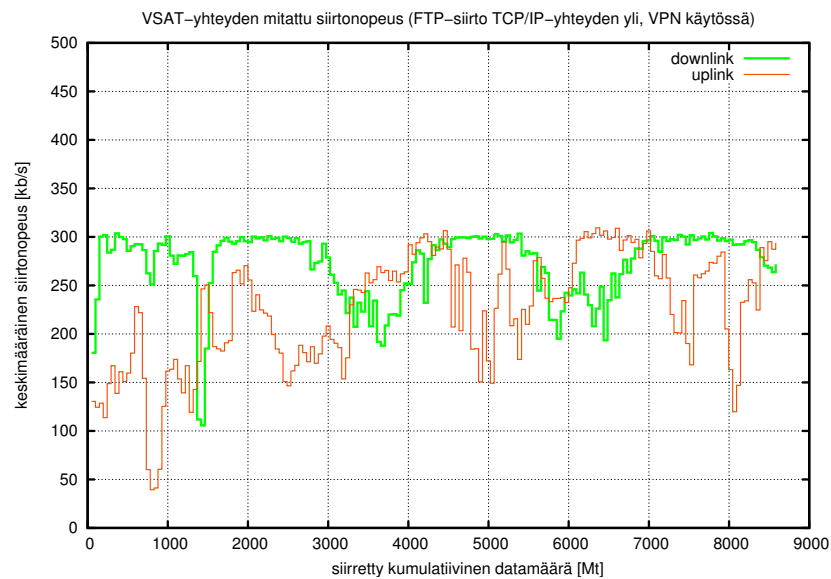

Kysymyksiä, kommentteja?

Kiitos!

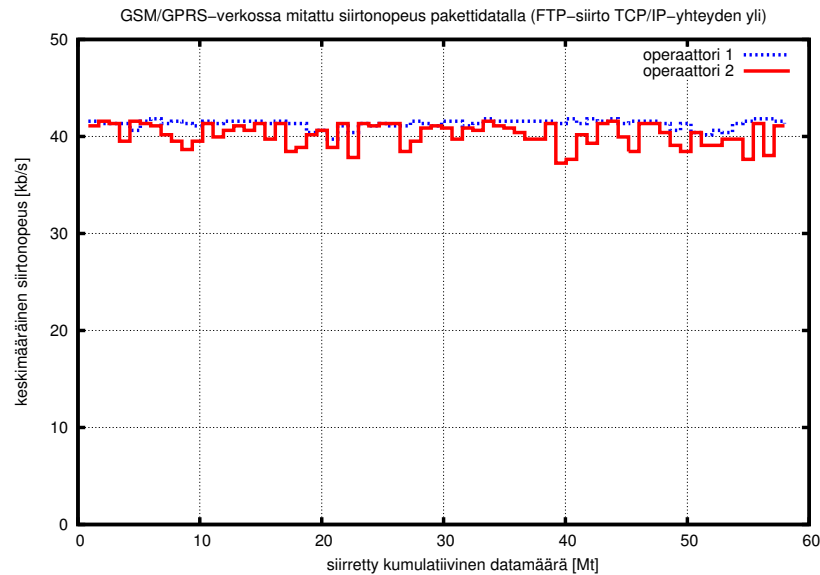
Liite: VSAT-yhteyden nopeusmittaus

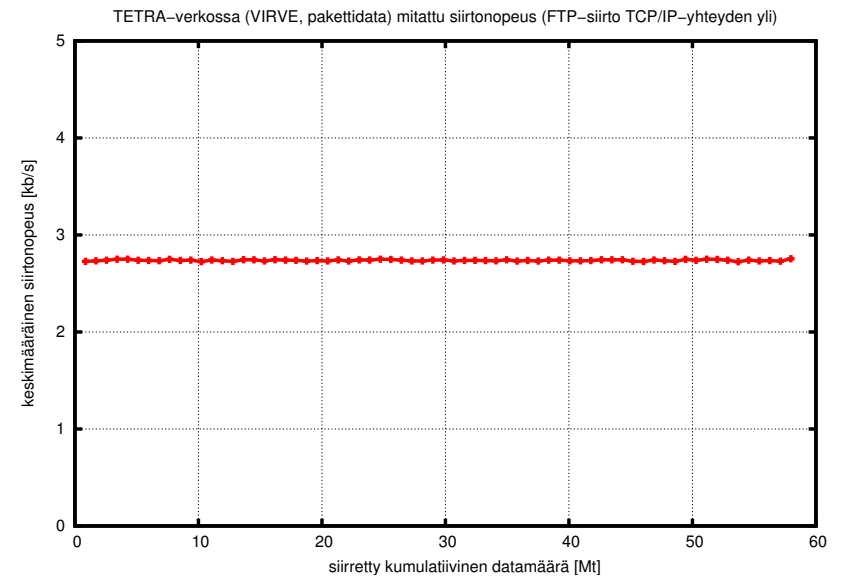

Liite: siirtonopeusmittaus GSM/GPRS- ja VIRVE-verkossa

oper. 1, $k_a = 41,3$ kb/s,

oper. 2, $k_a = 40,2$ kb/s.

$k_a = 2,74$ kb/s.